

هه لێبژاردنی نا توندوو تییژانه و مهدهنیانه دژ به داعش

له لایهن مارتینا پیگناتی مۆناو، سهروکی (Un Ponte Per) ... www.unponteper.it

کاتیك هیرش کرایه سهروس له نازاری ۲۰۱۶ دا، خه لکانی خۆناوا ههستیان پی نه کرد. کاتیك هیرشهکان، له تشرینی یه که مدا بوونه هوی بهرپابوونی جهنگ له موسلدا، رۆژنامه وانان په یوهندیان به ئوفیسی (Un Ponter Per) هوه ده کرد له نیتالیا پرسیری نه وه بیان ده کرد که رزگارکردنی شاره که چهند رۆژ ده خایه نیت. نیمه ش پیمان دهوتن که له وانه یه چهند مانگیك یان چندهها مانگ بخایه نیت، وه نهو سهرکه وتنه ش گهرهنتی نه کراویوو، به لام خه لک گومانیان ده کرد. خه لکی له نه وروپا برویان نه ده کرد که داعش له توانیدا بیت بو ماوه یهکی زۆر بهرگه بگریت، سهره رای روویه روو بوونه وهی ۶۸ ولاتی هاو په یمان که ههولیان دها بو له ناو بردنی داعش، له هه مان کاتندا خه لک به بهردهوامی ناوهره دهن، خانووهرکان ویران ده کرین، سهرباز و خه لک ده کوژین و سه یاره بۆمبریژراوه کانی ش ده ته قین وه له به غداد وهک تۆله سه ندنه وهی داعش.

له بهر نه وه، چی ده بیته هوی که می سهرکه وتن و نازادی راسته قینه؟ وا دیاره کۆمه لگای نیو دهوله تی هه موو نهو ناکۆکی و مملانییه ی له بیر کرد که له عیراقد هه بوون پیش گه یشتتی داعش، که تا نیستاش بهردهوامیان هه یه. ده مارگری له نیوان کۆمه لگاکاندا له گه شه کردندان، وه ههروه ها ترس له کهسانی دیکه ش، ههروهک خه لک له نه وروپا له سه ر نه وه راهاتوون که له په نابهرانی ولاتانی عه ره بی بترسن، بی نه وهی نه وه تیگی که یه که م قوربانی دهستی تیرۆستانن. له کاتیکیدا ولاتانی نیمه بهردهوامن له په ره پیدانی سه ربازی تیرۆیزم به لام راهینان به دیپلۆماتمارهکان ناکهن له سه ر بنیادانی ناشتی و میانگری، پاپیشتی عیراقی و ریکخواه نا حوکمه یه نیوه ده وله تیه کان و بزووتنه وه کۆمه لایه تیه کان ناکهن که هه ولی بهر زکردنه وهی ناشته وایی و پیکه وه ژیان ده دن، به بری پیویست سه رچاوه کان به کارناهیین بو به خشینی پاپیشتی مرفایه تی بو قوربانیانی نه م جهنگه.

هاو په یمانی جیهانی دژ به داعش زیاتر له (۵۰) ملیون دۆلاری به خشیه (پرۆگرامی گه شه سه ندنی نه ته وه یه کگرتووه کان UNDP) بو پاپیشتی ده ست به جیی ناوچه نازادکراوه کان، به لایه نی که مه وه یه ک پرۆگرامی بنیاتناتی ناشتی له هه ر ناوچه یه ک. به لام له هه مان نه و ماوه یه دا زیاتر له (۱۳،۵۰۰) هیرشی ناسمانی له هه ردوو ولاتی عیراق و سوریدا روویداوه. تیکرای خه رچی هه ر رۆژیکی بۆمبارانکردنی گرانه بو ووتن له لایهن وولاته هاو په یمانه کانه وه به لام بو وه زاره تی بهرگری نه مریکا (۱۱،۷) ملیون دۆلار بوو له هه ر رۆژیکیدا تا ناوه راستی سالی ۲۰۱۶ وه له وانه یه له نیستادا نه و ژماره یه زۆر بهر زتر بوویته وه. که واته، چون ده توائین هاو سه نگیه کی باش را بگرین له خه ر جکردنی (۵۰) ملیون دۆلار له ماوه ی سه ره تای قوناعی سه قامگری، و خه ر جکردنی ۱۲ ملیون دۆلاری هه ر رۆژیکی له سه ر بۆمبارانکردنه که؟ چون ده توائین شانازی به هه موو جه نگاوه رانی کوردستان و عیراقه وه بکه یین که گیانی خۆیان به خت ده کهن له پیناو رزگارکردنی ناوچه ده ست به سه ردا گیراوه کان، به به ریو بردنی نه م هه نگاوه به شیوه یه کی گونجاو؟

چاره سه ر نه وه یه که عیراقیه کان ده توانن بیسه لیین که توانای بونیاد نانه وهی عیراقیان هه یه به هاو کاری یه کتر، رێگا بدری به هه موو که س بگه رپته وه شوینه نازاد کراوه کانیان، کاره کۆبوه وه کانیان بو ریکبخرپته وه وهک دروست کردنه وهی خویندنگاکان که هاو رپیا نمان کردو یانه له Hit له بری پشت به ستن به پرۆژه کان یا خود پاره دان بو کار له لایهن ریکخواه نیو ده وله تیه کان یا نا حوکمه یه کانه وه. هه ندی له چاره سه ره کان له وانه یه بگریت له رێگای گۆرینی هه ندی وشه وه، وهک به کاریه یانی وشه ی (ناشته وای) له بری وشه ی (جیگیر کردن) بو پیناسه ی پرۆسه ی نازادی عیراقیه کان له ترس و توندوتیژی. نه م چاره سه ره ده توانی ناشتی ناو خوی بو کۆمه لگاکان به دییه یینی له هه موو شاروچه کانه دا. نه وه ش ده بیته کیلی بو چاره سه ر و شیکردنه وهی گرفته ناو خویه کان و ریکری کردن له زیاد بونیان و گۆرینیان بو تیگه یشتنیکی نا توندو تیژی. چاره سه ره که به دروست کردنی تیگه یشتن (ناشته وایی) نیو ده وله تیه وه ده بی له بنچینه وه. نه ک چاوه رپی حوکمه ت یان هیزیکی ده ره کی بن بو

پیشنار کردنی. به لأم نه بی نه وه شمان بیربی هر هه نگاوی بو دروست کردنی ناشته وایی دژ هیزی توندی بو دروست ده بی ، که ده بیته نیمه زور زیاتر له و دوژمانه بترسین له بری داعش.

له سالی ۱۹۶۱، سه روکی امریکا (Dwight D . Eisenhower) کوتای به ماوهی سه روکایه تیه که هیئا له وتاریکدا، به ناگادار کردنه وهی هاوالاتیان سه بارت یه زیاد بونی ده سه لاتی عسکری- پیشه سازی : که هاوپه یمانیه کی نا فه رمی بوو له نیوان هیزی عسکری نیوده وه لاتی و دفاعی پیشه سازی که هاوکاریان بوو. ووتی: له نه نجومه نی حکومتدا، نه بی ناگاداری به ده ست هیئانی ده سه لات بین که هیچ بیانویه کی نه بی، نه گهر خوازراو بی یا نه خوازراو له لایه ن کومه نگایه کی عسکری پیشه زیه وه . به رزو بونه وهی ریژه ی کاره ساته کانی ده سه لاتیکی ناجیگیر (شویی خوی نه بی) هه یه و له زیاد بونیشدایه ، نابی بهیلین نه م هیزه یه کگرتوه کار بکاته سه ر نازادی و پرۆسه ی دیموکراتیمان. ته نها به ناگابون و زانیاری هاوالاتیه کان ده توانی پهیوهندی نیوان نامیری عسکری و پیشه سازی به گهر بخری بو به رگری له نامانج و بیروکه ناشته واییه کمان، بو وه ده ست خستن و گه شه کردنی پرۆسه ی نازادی و دنئیای (امن) به یه که وه.

نیمه بروامان وایه که نه م ده سه ته واژانه ته نها بو نه ته وه رۆژنا وایه کان نیه ، که زیاده رۆیی ده که ن له به کار خستنی هیزی عسکری دژی تیروور و دانیشتوانیش چاوه روانی به ده یه یئانی ناشته وای و داد په روه رین. به لکو بو کردستان و عراقیش ده بی، هه رچه نده به کار هیئانی نه و چه کانه ی به کار ده هیئرین له لایه ن سه ربازه کانه وه و پیمان فروشراوه له لایه ن ولاته رۆژنا وایه کانه وه، وه قازانج ده که ن له به رامبه ر نه م بازرگانیه بکوژی وه. به لأم نه وان (ولاته رۆژنا وایه کان) پاره ده به ن له داهاتی وولاته که مان، چونکه هیزی عسکری لای نیمه پشتیگری ته وای لیکراوه له لایه ن حکومته وه. و هر وه ک من که نیستا له ایتالیا بره پاره ی خویندننگایه ک ده ده م بو کوره که م که ده یینیرم بو باخچه ی ساوایان و پشوی کاتی (دایکایه تیم) مندا ل بونیشم زور که متر بوو له چا و نیوه که له کوردستانن.

نیمه وه ک کومه لگای مه ده نی جیهانی ده بیته پاشه کشی بکه یین له م جو ره کرده وانه و هر به رژه وه ندیه ک که له پشتیان وه بیته. وه با شترین ریگا بو نه م به ره نگار بونه وه یه ی کومه لگای عسکری نه وه یه که بیسه لیئین چالاکیه کان (هه نگا وه کان) ی دروست کردنی ناشته وایی زور کاریگه ره له گو رینی کی شه کان ، ته نگه ژه ی نا توندو تیژیانه تاکه ریگه چاره یه بو بنیادنانی گو رانکاری به رده وام.